

SAKSFRAMLEGG

Til: Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Møtedato: 13.06.2019
Sak:

Styring og ledelse på nivå 3 ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi

Innstilling til vedtak:

1. *Fakultetsstyret ber instituttene om å etablere råd i henhold til instruks for råd og styrer på nivå 3.*
2. *Fakultetsstyret ber om en helhetlig organisering ved NTF ved at det etableres råd for alle instituttene.*
3. *Fakultetsstyret gir dekan fullmakt til å godkjenne størrelse på råd for det enkelte institutt.*
4. *Fakultetsstyret gir dekan fullmakt til å oppnevne rådsmedlemmer (inklusive eksterne representanter) i henhold til instruks for råd og styrer på nivå 3. For å sikre bredest mulig medvirkning skal representasjon i rådet frikobles fra lederfunksjoner ved instituttet.*
5. *Fakultetsstyret ber dekan fastsette ordninger for instituttleders ledergruppe og ledelse på nivå 4 for hvert institutt.*
6. *Fakultetsstyret ber om at det arbeides aktivt med å oppnå gode praksiser for ledelse og medvirkning på instituttene.*

Begrunnelse:

Fakultetet mottok 15.11.2018 til intern høring rapport om *Styring, ledelse og medvirkning på nivå 3*, med høringsfrist 31.12.18. Rapporten har vært utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av universitetsdirektøren. Oppdraget var å vurdere styring, ledelse og medvirkning ved UiTs institutter og sentre. Bakgrunnen for oppdraget var universitetsstyresak 29/17 den 29.6.2017, som omhandlet *Faglig organisering ved UiT*, med vedtak om ny fakultetsstruktur. I saken omtalte universitetsdirektøren også behovet for en gjennomgang av ordninger for styring, ledelse og medvirkning på instituttnivå. NT-fakultetet har gjennomgått rapporten om styring, ledelse og medvirkning på nivå 3. Rapporten har vært drøftet med instituttene ved fakultetet, fakultetsledelsen, diskutert

med fagforeningene i ID-møte og behandlet i fakultetsstyret. I tillegg har rapporten vært sendt på intern høring til instituttene.

Rapporten ble behandlet og grundig diskutert i fakultetsstyremøte 13.12.18.

Følgende vedtak ble fattet av fakultetsstyret i FS 31/18 (13.12.18):

Fakultetsstyret stiller seg positivt til hovedpunktene i rapporten om styring, ledelse og medvirkning på nivå 3. Styret er likevel opptatt av at dersom styrene ved instituttene avvikes, må det lages gode systemer og retningslinjer som kompenserer for styrenes ansvarsområder og som fortsatt sikrer medvirkning fra de ansatte.

For gruppeledere, i en utvidet ledergruppe, må det sikres gode prosesser for utvelgelse som er forankret i hele staben ved instituttet.

Saken har videre vært muntlig orienteringssak i fakultetsstyremøtet 27.03.19, **OS 4/19 Muntlig orientering – Styring og ledelse nivå 3 (etter Universitetsstyrevedtaket).**

Det ble avklart i møtet den 27.03.19 at det ikke var behov for ny høring til instituttene, før fakultetsstyremøtet 13.juni, da saken allerede har vært grundig drøftet med instituttene.

Det som har vært gjennomgående i tilbakemeldinger fra fakultetsstyret, instituttene og tillitsvalgte, er at man stiller seg positiv til endring av styringsform, under en forutsetning av at medbestemmelse og medvirkning ivaretas. Det å sikre det kollegiale og demokratiet, og finne måter som ivaretar en bred representasjon i ordning for styring og ledelse, som er forankret blant ansatte for den enkelte enhet.

Behandling i Universitetsstyret

Universitetsdirektøren la fram rapport om *styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 ved UiT* for Universitetsstyret til diskusjon i møte 07.02.19. Universitetsstyret hadde i møtet en innledende diskusjon av rapporten og dens problemstillinger. I Universitetsstyrets diskusjoner ble det framlagt et ønske om ytterligere redegjørelse for hvordan medvirkning- og medbestemmelsesperspektivet ivaretas innenfor de ulike modellene som ble presentert for styret.

Følgende vedtak ble fattet i universitetsstyremøte 07.02.19:

«Universitetsstyret ber universitetsdirektøren legge fram sak om styring, ledelse og medvirkning ved UiTs institutter og sentre til styremøte i mars 2019, basert på styrets diskusjoner i denne saken.»

Saken ble derfor videre styrebehandling i møtet 13.03.19. I universitetsstyrebehandling i møte 13.03.19 framhever Universitetsdirektøren at det må satses på lederopplæring og lederutvikling, og at ledere på alle nivå i organisasjonen får tilgang på nødvendige utviklingsarenaer.

Universitetsdirektøren mener at det fortsatt er viktig å bevare diversiteten i hvordan nivå 4 ledes. Det bør ikke være en ens måte å gjøre dette på, men det forutsettes transparens i hvordan ledere utpekes og hvilket mandat de har for å utøve sitt lederoppdrag.

Fakultetsstyrene skal være det viktigste beslutningsorganet ved fakultetet og ha gode praksiser for åpenhet, transparens og medvirkning.

Universitetsdirektøren framla i opprinnelig vedtak den 13.03.19 om å etablere utvidede ledergrupper, og at etablering av instituttråd bør besluttes av universitetsledelsen etter forslag fra fakultetene. Vedtaket ble endret under behandling av saken i møtet, fra forslag til å etablere utvidede ledermøter til vedtak om å etablere styre eller råd på nivå 3.

Fra saksprotokoll i Universitetsstyret - 13.03.2019:

Vedtak

Universitetsdirektøren trakk sitt opprinnelige forslag til vedtak.

Basert på styrets tilbakemeldinger la universitetsdirektøren frem følgende nye forslag til vedtak:

- 1. Det etableres styrer eller råd ved enheter på nivå 3 i UiTs organisasjon.*
- 2. Universitetsledelsen gis fullmakt til å fastsette nærmere rammer for etablering av instituttråd og instituttstyrer.*
- 3. Fakultetsstyrene gis fullmakt til å fastsette hvilke av de alternative ordningene som skal gjelde for sine underliggende enheter.*
- 4. Universitetsstyret forventer at det arbeides aktivt med å oppnå gode praksiser for ledelse og medvirkning på nivå 3.*
- 5. Styret bes om å bli orientert om hvilke ordninger som innføres i de ulike delene av organisasjonen.*

Enstemmig vedtatt.

Vedtak i Universitetsstyret 13.03.19 danner grunnlag for videre behandling ved NT-fakultetet.

Instruks

Fakultetene har mottatt den 31.05.19 instruks for råd og styrer på nivå 3 ved UiT.

Instruksen er fastsatt av Universitetsdirektøren og er med virkning fra 1.8.2019.

Rådets sammensetning skal så langt som mulig hensynta instituttets geografiske og faglige omfang. I rådet skal stillingsgruppene faste - og midlertidige vitenskapelig ansatte, teknisk/-administrativt ansatte og studenter være representert. Råd kan også ha eksterne medlemmer. Studentene velger selv sin representant.

Instituttrådets funksjonsperiode er fire år og ledes av instituttleder eller dens stedfortreder.

Instituttrådet skal fungere som et rådgivende organ for instituttledelsen. Rådet skal supplere og rådgi instituttets ledergruppe i overordnede spørsmål knyttet til virksomhetsstyring, kvalitet og omfang av FoU virksomheten, godt arbeids- og studiemiljø og effektiv drift. Rådet skal diskutere sentrale strategiske og styringsorienterte saker som strategi, budsjett, nye satsingsområder med mer. Rådene vil dermed behandle flere av de samme sakene som instituttstyrene gjør i dag, og vil belyse og diskutere de like grundig som ved dagens ordning.

Det beskrives to ordninger for etablering av råd:

- 1. Ved institutter med flere enn 20 ansatte oppnevnes råd som har 5, 7 eller 9 medlemmer avhengig av enhetens størrelse og kompleksitet. Med ekstern representasjon skal rådet ha 7 eller 9 medlemmer. Rådets medlemmer kan oppnevnes*

med eller uten tilknytning til enhetens interne lederfora og arbeidsorganisering (forskningsgrupper, programstyrer mv).

2. *På institutter med 20 eller færre ansatte skal møter med det samlede personalet og studentenes representanter fungere som råd.*

Instituttene ved NTF har alle flere enn 20 ansatte, slik at alternativ 2 faller bort. I alternativ 1 kan rådets størrelse være 5, 7 eller 9 medlemmer avhengig av instituttets størrelse og kompleksitet. Instituttene ved NT-fakultetet er ulike, noen har aktiviteter spredt på flere bygg og campus, og det bør dermed åpnes for at instituttene kan ha ulik størrelse på råd.

I henhold til instruks skal følgende funksjoner være representert:

- faste vitenskapelig ansatte
- midlertidige vitenskapelig ansatte
- teknisk/-administrativt ansatte
- student

Dermed er 4 medlemmer oppfylt, hvorav 2 vitenskapelige medlemmer kan dekke 2 ulike fagmiljøer/forskningsgrupper. Ved 7 rådsmedlemmer kan man favne bredere med hensyn til ulike fagmiljøer. Samtidig anbefaler fakultetet ikke at instituttene har så store råd som 9 medlemmer. At det åpnes for 9 medlemmer kan også sees i sammenheng ved at enkelte fakultet har institutter på over flere hundre ansatte. Instituttleder inngår som rådets leder.

Det står videre i instruksen at rådets medlemmer kan oppnevnes med eller uten tilknytning til enhetens interne lederfora og arbeidsorganisering (forskningsgrupper, programstyrer mv). Instituttene ved NTF har i dag nestledere, og de fleste av instituttene har gruppeledere, noen har senterledere. Uformelle lederfunksjoner (interne lederfora) som nestleder, gruppeledere, programstyreledere, senterledere anbefales at ikke oppnevnes som rådsmedlemmer. Disse lederne har en nøkkelrolle inn mot sitt respektive faglige organ og forventes å fremme syn som gjelder deres definerte fagområde, mens et råd skal se helheten og alle faggrupper i sammenheng. De interne lederfora forventes å arbeide aktivt opp mot rådet, og det må sikres god kommunikasjon mellom interne lederfora og rådet. Kontorsjef er en fast administrative lederfunksjon og har delegert ansvar for den daglige ledelsen av den administrative virksomheten ved instituttet, og tung involvert i økonomiarbeidet. Kontorsjef skal være medlem av instituttets ledergruppe, og ha samme rolle overfor et råd som overfor styre ved dagen ordning. Råd bør ha representasjon fra alle faggruppene/fagmiljøene for å sikre faglig bredde og unngå «silo-tenking». Transparens og åpenhet må etterstrebes for å sikre gode prosesser.

Fakultetsstyret oppnevner medlemmer til det enkelte instituttråd. Fakultetsstyret kan delegere oppgaven til dekan. Instruks åpner for at råd kan ha inntil to eksterne medlemmer, og ved ekstern representasjon skal rådet ha 7 eller 9 medlemmer. Fakultetet har i dag ett institutt som har ekstern representant i sitt instituttstyre, og har god erfaring med det. Denne muligheten ønsker fakultetet å åpne for ved relevante institutt. Ekstern representant ansees som en viktig funksjon som kan bidra med faglige råd, ha ett overordnet blikk på instituttet og bidra til viktig kopling til næringslivet. Dekan kan gis

fullmakt av fakultetsstyret til å oppnevne eksterne representanter. Relevante institutt må søke fakultetet om en slik representasjon. For funksjonene nestleder og gruppeleder, oppnevner instituttleder representantene ved dagens ordning, dette anbefales videreført.

Forenklet forretningsorden

Forenklet forretningsorden er utarbeidet fra Universitetsdirektøren med utgangspunkt i *Styrings- og beslutningsregler (forretningsorden) for kollegiale organer ved UiT Norges arktiske universitet*. Vedlagt forretningsordning er gjeldende fra 01.08.19.

Forretningsorden omhandler innkalling, saksliste, dokumentasjon, kunngjøring og møtebok. Rådets leder skal sørge for at møtebokens innhold blir kommunisert til ansatte, studenter og instituttledelse. Det skal være størst mulig åpenhet om rådets arbeid. Møter avholdes normalt 1-2 ganger i semesteret, og utover dette ved behov.

Dekanens vurderinger

Dekan vurderer at råd ved instituttene vil være en god løsning for instituttene og NT-fakultetet. Råd framfor valgte instituttstyrer sikrer mer representativitet for de ulike fagmiljøene innad ved instituttene, og sikrer dermed en bredere faglig forankring i saker. I instruks for råd og styrer ivaretas de ulike stillingskategorier, samt studentrepresentasjon.

Fakultetsstyret er det viktigste beslutningsorganet ved fakultetet, og instituttlederne har dekan som nærmeste leder, slik at uten instituttstyre som kontrollorgan, så sikres instituttleder en formell forankring gjennom dekan og fakultetsstyret. I den nye instruks for styrer på nivå 3, er også flere av funksjonene til styrene tatt bort i forhold til gjeldende instruks, slik at oppgavene til instituttrådene er mer lik det som styrene vil ha i den nye ordningen.

Instituttene er ulike i kompleksitet og størrelse og dekanen vil vurdere for det enkelte institutt hva som er hensiktsmessig størrelse på rådet.

Dekan vil vurdere bruk av eksterne representanter i tilfeller der institutt redegjør og begrunner for særlige behov.

Dekan ser det som viktig med at det er en lik og enhetlig ordning ved fakultetet, og ønsker ikke åpne for at noen institutt kan ha styrer. Dette er også i tråd med Universitetsdirektørens anbefalinger om enhetlig ledelsesform.

For å øke muligheten til medvirkning fra alle ansatte, anser dekan det som mest hensiktsmessig å frikoble representasjon i rådet fra andre ledelsesfunksjoner ved instituttet. Ved at for eksempel gruppeledere ikke kan oppnevnes til instituttrådet unngår man at de samme personene som leder den daglige driften av instituttet, forskningsgruppene og/eller studieprogrammene, også får en avgjørende rolle i instituttrådet.

Dekan fordrer generelt at det er transparens i instituttrådet's arbeid med prosesser, og forventer samhandling mellom råd og ledere/nøkkel-personer som ikke er rådsmedlemmer. Videre forventer dekan at avgjørelser og saker diskutert i råd kommuniseres tydelig ut til kollegiet. Det bør lages faste ordninger for allmøter eller personalmøter 1 til 2 ganger i semestret, og ellers når saker av stor betydning for instituttet kommer opp ut over de faste allmøtene. Dekan forventer at alle institutter etablerer gode systemer for informasjon til alle ansatte og studenter. Informasjon om prosesser og beslutninger er den viktigste nøkkelen til medvirkning.

Det som har vært framhevet som ulemper ved råd, ved å ikke har formelle vedtak eller kontrollfunksjon som et styre, veies opp ved at bredere faglig representasjon og forankring vil gi legitimitet for avgjørelser, og dermed gi instituttleder råd fra flere perspektiver. I tillegg til føringer fra fakultetsstyret og dekan er det lovverk/regler som instituttleder må lede innenfor, som også setter rammer i saker.

Dekan ønsker også å formalisere lederstøtte til instituttleder og andre lederfunksjoner ved instituttene. Felles for alle instituttene bør være en nestlederfunksjon og en form for gruppelederfunksjon (nivå 4-ledelse), men instituttene er forskjellige i størrelse og kompleksitet slik at det kan være behov for noen ulike ordninger.

Arne O. Smalås
Dekan

Valentina Burkow Vollan
Konstituert fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

- Instruks for råd og styrer på nivå 3 ved UiT
- Forenklet forretningsorden